

تحلیل تاریخی کارکرد حس مکان در ایجاد و تداوم هویت ایرانی

رضا بیگدلو*

E-mail: bigdelor@gmail.com

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۶/۲/۴

تاریخ دریافت: ۱۳۹۵/۸/۳

چکیده

مؤلفه‌های هویت‌بخش انسانی در سه حوزه فرد، محیط و تعامل بین این دو حوزه مورد بررسی و نظریه‌پردازی قرار گرفته است. محیط/مکان/سرزمین به‌عنوان یک مؤلفه مهم در هویت‌بخشی فردی و اجتماعی - ملی، عامل مؤثری است که از دیرباز در برساختن هویت فردی و اجتماعی تأثیرگذار بوده است. این مقاله بر مبنای نظریه حس مکان و تأثیر آن بر هویت‌بخشی اجتماعی - ملی، با روش تحلیل تاریخی بر آن است که میزان و کیفیت آگاهی ایرانیان از حس مکان و چگونگی تداوم آن را بررسی کند. یافته‌های پژوهش آن است ایرانیان ساکنان کشوری بوده‌اند که دارای سرحدات مشخصی است و آنان همواره ایران را در موقعیت کانونی و دیگر سرزمین‌ها را در موقعیت حاشیه‌ای ترسیم و توصیف کرده‌اند و به این ترتیب آنان «حس مکانی» نیرومندی نسبت به سرزمین ایران داشته‌اند و این حس مکانی در تداوم هویت ایرانی به نحو بارزی ایفای نقش کرده است.

کلید واژه‌ها: هویت، جغرافیا، حس مکان، ایران، ایرانشهر.